

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 13 серпня 2025 р. № 853-р

КОНЦЕПЦІЯ
національної системи стратегічного планування

Опис проблеми, яка потребує розв'язання

В Україні на загальнодержавному рівні відсутня проста та ефективна система цілевизначення, цілепокладання та забезпечення цілеспрямованого розвитку, яка реалізується через взаємоузгоджену ієрархічну систему документів державного стратегічного планування.

Наслідками існування зазначеної проблеми є:

відсутність бачення розвитку країни та довгострокових цілей або орієнтирів, підтримуваних суспільством, які дають змогу забезпечити цілеспрямований і прогнозований розвиток країни, синергетичний ефект від реалізації стратегій і інвестиційних планів бізнесу та влади, підвищити рівень довіри до влади на основі прозорого та прогнозованого прийняття обґрунтованих рішень щодо проведення реформ, необхідних для досягнення визначених цілей;

відсутність ієрархічного зв'язку різних типів документів між собою, що спотворює процес стратегічного планування, — за рахунок великої кількості фрагментарних документів та цілей формується уявлення широкого стратегічного бачення без скоординованого та об'єднаного руху щодо досягнення цілей;

відсутність практики проведення оцінки ефективності реалізації стратегічних документів та відповідальності за їх невиконання або неналежне виконання, що призводить до неконтрольованого збільшення кількості стратегічних документів та відповідно розпорошення фінансових ресурсів, зокрема інвестиційних, замість їх концентрації на пріоритетних з точки зору довгострокової стратегії напрямках розвитку.

У зазначених умовах неможливо реалізувати запит на довгостроковий документ — стратегію розвитку країни — як основу суспільного консенсусу навколо бачення, цілей і шляхів розвитку України. Навіть за умови розроблення такого документа його імплементація в умовах законодавства не буде ефективною через відсутність відповідної системи документів, зв'язку між стратегічним і бюджетним плануванням, методологічної бази, обов'язкової оцінки та публічного звітування (відповідальності) про результати.

Огляд нормативно-правової бази у сфері стратегічного планування та практики її застосування

Стратегічне планування в Україні поділяється на планування:

у сфері соціально-економічного розвитку, яке впроваджено на загальнодержавному і регіональному рівні;

у сферах національної безпеки та оборони.

При цьому законами України не визначено як поняття “стратегічне планування”, так і похідні від нього поняття (“стратегічні документи” або “документи стратегічного планування” тощо).

Конституція України є Основним Законом України і визначає основні принципи, на яких ґрунтується функціонування суспільства і держави. Конституція України є основою для побудови всіх стратегічних документів розвитку країни, забезпечуючи правову, соціальну і політичну стабільність. У Конституції України закріплені норми про розроблення, затвердження (схвалення) та виконання загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля, Програми діяльності Кабінету Міністрів України, державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин також програм їх національно-культурного розвитку, програм Автономної Республіки Крим з питань соціально-економічного та культурного розвитку, раціонального природокористування, охорони довкілля (відповідно до загальнодержавних програм), державних програм повернення депортованих народів, програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних областей, районів та територіальних громад.

На загальнодержавному рівні існує базовий Закон України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” (далі — базовий закон), основною метою якого є визначення взаємоузгодженої системи прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку. Відповідно до базового закону повинні розроблятися:

прогноз економічного і соціального розвитку України на п’ять років — на практиці такий прогноз був прийнятий лише один раз у 2002 році;

прогноз економічного і соціального розвитку України на один рік (у Бюджетному кодексі України — на три роки) — на практиці середньостроковий прогноз розробляється щороку на три роки в рамках бюджетного процесу;

прогноз економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів та міст на п’ять років (у Бюджетному кодексі України — на три роки) — на практиці не розробляються;

прогнози розвитку галузей на п'ять років — на практиці не розробляються як окремі документи, а є частинами відповідних галузевих стратегій;

програми економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів та міст на один рік — на практиці розробляються.

На сьогодні більшість норм базового закону є морально застарілими і такими, що не реалізуються.

Крім базового закону, окремі питання стратегічного планування на загальнодержавному рівні врегульовані:

положеннями Бюджетного кодексу України, якими врегульовані питання, пов'язані із складенням і виконанням Бюджетної декларації на середньостроковий період (три роки) та Державного бюджету України на плановий рік, планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів (на практиці такі плани розробляються, але підходи до їх розроблення, узгодження з бюджетним процесом і впровадження не дали змоги реалізувати закладену в Бюджетному кодексі України ідею — такі плани не стали основним інструментом формування і реалізації державної політики) та прогнозу економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період;

Законом України “Про державні цільові програми”, яким врегульовано питання про розроблення, виконання, облік, моніторинг та контроль за виконанням державних цільових програм. Відповідно до зазначеного Закону розробляються:

- загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля — на сьогодні законами України прийнято і діють дві такі програми;

- інші державні цільові програми — на сьогодні актами Кабінету Міністрів України прийнято і діють 13 таких програм, є ще 17 інших програм, які не відповідають вимогам Закону України “Про державні цільові програми”;

рядом законів, які закріплюють на законодавчому рівні термінологію, необхідність розроблення окремих планувальних документів (стратегій, програм, національних планів дій тощо) в окремих галузях (сферах), наприклад, Закони України “Про зайнятість населення”, “Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року”, “Про енергетичну ефективність будівель” тощо;

Законом України “Про Кабінет Міністрів України”, яким врегульовано питання про розроблення, затвердження і виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та встановлені повноваження Кабінету Міністрів України щодо розроблення та виконання загальнодержавних програм;

Законом України “Про центральні органи виконавчої влади”, яким визначені суб’єкти розроблення і затвердження планів роботи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, а також звітів про виконання таких планів. На практиці такі плани розробляються, але не існує єдиного підходу і розуміння горизонту планування, ролі та місця цих планів, їх зв’язку з Бюджетною декларацією, Державним бюджетом України, планами діяльності головних розпорядників бюджетних коштів на середньостроковий період, державними цільовими програмами тощо; звіти про виконання таких планів затверджуються на вимогу зазначеного Закону, проте їх публічне представлення обмежується оприлюдненням на веб-сайті і не є елементом громадського контролю за діяльністю центральних органів виконавчої влади;

постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 р. № 621 “Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету” (Офіційний вісник України, 2003 р., № 18, ст. 834; 2019 р., № 34, ст. 1215), якою затверджено, зокрема, Порядок розроблення проектів прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку, Бюджетної декларації та Державного бюджету України;

постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 р. № 106 (Офіційний вісник України, 2007 р., № 8, ст. 313), якою затверджено Порядок розроблення та виконання державних цільових програм;

постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 (Офіційний вісник України, 2007 р., № 54, ст. 2180; 2011 р., № 88, ст. 3199), якою затверджено Регламент Кабінету Міністрів України, яким визначені вимоги до розроблення:

- документів з питань планування діяльності Кабінету Міністрів України, а саме: планів пріоритетних дій Уряду на середньостроковий період (на практиці — перший і останній такий план був прийнятий у 2014 році на чотири роки) та планів пріоритетних дій Уряду на короткостроковий період (на практиці такі плани розробляються щороку і затверджуються в поточному році на поточний же рік, і містять зведений перелік кроків щодо виконання завдань, покладених на Кабінет Міністрів України);

- програмних документів Кабінету Міністрів України, а саме: Програми діяльності Кабінету Міністрів України, стратегій розвитку відповідних сфер, державних цільових програм, інших документів програмного характеру, вимоги щодо розроблення та виконання яких визначено законами України або указами Президента України.

Стратегічні документи регіонального розвитку розробляються відповідно до Закону України “Про засади державної регіональної політики” та інших законів України та підзаконних актів, що регулюють відносини у сфері державної регіональної політики.

Із урахуванням практики застосування законодавства у сфері стратегічного планування державної регіональної політики Мінрозвитку як методологом цих процесів ініційовано реформування системи стратегічного планування державної регіональної політики шляхом внесення змін до Закону України “Про засади державної регіональної політики”.

Стратегічні документи у сферах забезпечення національної безпеки та оборони розробляються відповідно до Законів України “Про національну безпеку України”, “Про оборону України”, “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”, інших нормативно-правових актів.

На сьогодні система стратегічних документів у сферах національної безпеки та оборони кардинальних змін не потребує. Водночас є необхідність її удосконалення з метою коректної інтеграції із системою стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку. Практичний досвід здійснення управління силами оборони у ході відбиття збройної агресії Російської Федерації спонукав активізувати процеси трансформації оборонного менеджменту в системі Міноборони, зокрема з використанням найкращих практик планування держав — членів НАТО і держав — членів ЄС, а також синхронізації з процесами планування у сфері соціально-економічного розвитку.

Аналіз поточного стану справ

Внаслідок існування широкого неузгодженого правового поля, що регулює стратегічне планування у сфері соціально-економічного розвитку на загальнодержавному рівні, в Україні склалася практика розроблення значної кількості різних стратегічних документів. На сьогодні на загальнодержавному рівні, за оцінкою Мінекономіки (відповідно до актів законодавства), прийнято 333 стратегічних документи різних типів (без урахування планів діяльності органів влади), із них:

32 — програми (зокрема дві загальнодержавні та 13 державних цільових програм), або 9,6 відсотка документів;

102 — стратегії, або 30,6 відсотка документів;

98 — планів, або 29,5 відсотка документів;

79 — концепцій (зокрема 14 концепцій державних цільових програм), або 23,7 відсотка документів;

22 — інших програмних документів, або 6,6 відсотка документів.

Плановий обсяг фінансових ресурсів, необхідний для виконання стратегічних документів різних типів, визначених нормативно-правовими актами про їх затвердження/схвалення, становить 1 001 733 млн. гривень, зокрема за рахунок коштів державного бюджету 208 036,79 млн. гривень. При цьому плановий обсяг фінансових ресурсів за рахунок державного бюджету визначений лише у 21 із 333 документів. Тобто, більш як

у 94 відсотках прийнятих документів обсяги фінансування за рахунок державного бюджету не визначені, що наочно ілюструє слабкий зв'язок між стратегічним і бюджетним плануванням.

У 102 стратегіях визначено понад 600 цілей (із них понад 350 — стратегічні).

Ключовими причинами існування такої практики стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку на загальнодержавному рівні є:

значна кількість законодавчих актів, що фрагментарно регулюють питання щодо стратегічного планування, містять норми, що суперечать одна одній (зокрема, згідно із Законом України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” повинні розроблятися прогнози економічного і соціального розвитку України на п'ять років і один рік, у той час як у Бюджетному кодексі України визначено, що основні прогнозні макропоказники повинні розроблятися на три роки);

безмежна за можливостями визначення непов'язаних між собою цілей система, яка унеможливорює їх взаємоузгодження та створює умови для дублювання, розпорошення фінансових ресурсів, а отже недосягнення переважної кількості цілей;

відсутність у законодавстві засад довгострокового передбачення, характерних для практики інших країн, які на загальнодержавному рівні розробляють стратегії на 30-річний період та більше;

відсутність єдиного довгострокового документа розвитку України, відповідно до якого ієрархічно вибудовується вся система документів державного стратегічного планування, орієнтована на досягнення довгострокових цілей;

наявність великої кількості непов'язаних систем моніторингу прогресу виконання різних стратегічних документів, що не дає змоги мати комплексне уявлення про результати, ризики, виклики та проблеми на шляху досягнення цілей, унеможливорює вироблення послідовної політики і концентрує увагу на прийнятті короткострокових політичних рішень;

відсутність закріпленої на законодавчому рівні координації процесів розроблення, моніторингу та оцінки стратегічних документів, практики публічного звітування про результати виконання і відповідальності за невиконання (або неналежне виконання) таких документів;

відсутність взаємозв'язку між процесами і документами стратегічного та бюджетного планування, зокрема з питань визначення пріоритетів для публічних інвестицій і їх фінансування, а також прийняття стратегічних документів із нереалістичними або невизначеними обсягами фінансування;

недостатній рівень кваліфікації працівників структурних підрозділів з питань стратегічного планування в частині визначення цілей, їх деталізації до рівня завдань та заходів, визначення індикаторів досягнення та потреб у ресурсах для їх досягнення, моніторингу за виконанням документів стратегічного планування та аналізу прогресу на шляху досягнення цілей.

Усунення зазначених недоліків та їх наслідків потребуватиме законодавчих, інституційних та методологічних змін.

Мета

Метою цієї Концепції є формування підходу до розбудови системи визначення та досягнення довгострокових цілей розвитку України, всі елементи якої є взаємоузгодженими, враховують умови безпекового середовища та ресурсні можливості держави і спрямовані на досягнення підтримуваних суспільством довгострокових орієнтирів.

Шляхи розв'язання проблеми та досягнення мети

1. Ключові зміни

Планується комплексне реформування законодавства з урахуванням найкращих світових практик та євроінтеграційного курсу, а також з урахуванням Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями шляхом розроблення нового фундаментального закону (далі — законопроект), орієнтованого на розбудову системи визначення і досягнення довгострокових цілей розвитку України шляхом:

підвищення координованості державних політик і їх спрямованості на досягнення довгострокових цілей;

прозорості, передбачуваності та координованості дій органів державної влади на всіх рівнях і бізнесу з досягнення узгоджених довгострокових цілей;

координованості всіх фінансових інструментів та їх спрямованості на фінансове забезпечення досягнення довгострокових цілей.

Для цього до законопроекту пропонується закласти три реформи.

Перша реформа передбачає формування ієрархічно простої, необхідної і достатньої системи стратегічних документів на загальнодержавному рівні.

Верхньорівневим документом системи стратегічного планування повинна стати Стратегія розвитку України на 14 років, якою визначатимуться єдині для країни довгострокові цілі та індикатори їх досягнення. Стратегія розроблятиметься інклюзивно із залученням всіх заінтересованих сторін.

Визначені у Стратегії розвитку України цілі далі деталізуються:

до рівня завдань та індикаторів — у сфері соціально-економічного розвитку — у секторальних/кроссекторальних стратегіях на сім років та локалізуватимуться на регіональному рівні в Державній стратегії регіонального розвитку України на сім років, яка деталізуватиметься в регіональних стратегіях розвитку та стратегіях розвитку територіальних громад; у сферах національної безпеки та оборони — у Стратегії національної безпеки України — основному документі довгострокового планування у сфері національної безпеки, який розробляється відповідно до положень Закону України “Про національну безпеку України”;

до рівня політик, політичних пріоритетів, спрямованих у рамках політик на досягнення довгострокових цілей, та індикаторів реалізації політичних пріоритетів — у сфері соціально-економічного розвитку — у Програмі діяльності Кабінету Міністрів України на період повноважень. У сферах національної безпеки та оборони деталізація до рівня пріоритетів здійснюватиметься через систему документів, визначених Законом України “Про національну безпеку України”;

до рівня заходів з виконання завдань та реалізації політичних пріоритетів, включаючи ті завдання та пріоритети, які потребують здійснення публічних інвестицій, індикаторів виконання заходів — у планах заходів з реалізації секторальних/кроссекторальних стратегій (чотири плюс три роки), стратегічних планах центральних органів виконавчої влади та інших головних розпорядників бюджетних коштів, що вже враховують граничні показники видатків та надання кредитів державного бюджету на середньостроковий період, розподіляють фінансовий ресурс залежно від визначених політичних пріоритетів між запланованими завданнями та заходами (на три роки), планах заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України (чотири плюс три роки), плані пріоритетних дій Уряду (один рік); у сферах національної безпеки та оборони — у планувальних документах, визначених Законом України “Про національну безпеку України”;

до рівня цілей (пріоритетів) державної політики та бюджетних показників — у Бюджетній декларації (три роки) та законі про Державний бюджет України на відповідний рік.

Для обґрунтованого прийняття рішень під час розроблення таких документів розроблятиметься Прогноз економічного і соціального розвитку України на чотири роки.

Наведені 11 типів стратегічних документів формуватимуть чітку стратегічну рамку цілевизначення, цілепокладання та забезпечення цілеспрямованого і скоординованого розвитку.

Крім стратегічних документів, на загальнодержавному рівні можуть розроблятися документи інших типів, а саме: політичні документи чи ті, які

відповідають практиці стратегування в ЄС. Зв'язок стратегічних документів з іншими типами документів також регламентуватиметься новим законом. Водночас фінансуванню за бюджетні кошти підлягають виключно ті завдання та заходи, що визначаються у документах національної системи стратегічного планування. Таким чином, у разі розроблення інших документів повинно ухвалюватися рішення щодо внесення змін до секторальних/кроссекторальних стратегій та/або планів заходів з їх реалізації і включення до них завдань та/або заходів, які потребують фінансування з державного бюджету. Механізм відповідної актуалізації стратегічних документів на загальнодержавному рівні буде визначено у порядках та методичних рекомендаціях щодо розроблення таких документів.

Друга реформа передбачає посилення відповідальності міністрів за формування та реалізацію державної політики у доручених сферах з наданням їм необхідних інструментів і важелів впливу. Стратегічні плани набуватимуть статусу ключового документа з планування та управління діяльністю центральних органів виконавчої влади та інших головних розпорядників бюджетних коштів, спрямованого на досягнення довгострокових цілей та реалізацію політичних пріоритетів, розв'язання проблем, узгодженого з бюджетним процесом, а також процесом планування публічних інвестицій (стратегічний план міститиме перелік публічних інвестиційних проектів). Міністри публічно звітуватимуть про виконання стратегічних планів та їх перегляд.

Третя реформа передбачає перехід до прозорого звітування через впровадження новітніх цифрових рішень — створення інформаційної системи для моніторингу прогресу виконання стратегічних документів у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні, яка об'єднуватиме в єдину систему всі довгострокові цілі (включаючи регіональний рівень локалізації), завдання та заходи з їх досягнення (включаючи регіональний рівень), фінансування заходів, інвестиційні проекти, спрямовані на досягнення довгострокових цілей.

Крім трьох зазначених реформ, законопроект запроваджуватиме інституційні новації, а саме: визначатиме завдання і повноваження міністерства або “центру Уряду” (у разі законодавчого врегулювання питань щодо його створення і функціонування), щодо практичної координації функціонування системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України. Також законопроектом визначатимуться повноваження учасників стратегічного планування.

2. Архітектура системи документів

Планується, що національна система стратегічного планування України включатиме, як і на сьогодні, три складові:

систему документів стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні;

систему документів планування і реалізації державної регіональної політики, яка виходитиме з ієрархічної підпорядкованості документів державної регіональної політики довгостроковим цілям розвитку України, деталізації та доповнення довгострокових цілей розвитку України та відповідних їм завдань на регіональному рівні;

систему документів планування у сферах національної безпеки та оборони, яка визначає цілі та шляхи їх забезпечення, що ґрунтуються на основних ресурсних показниках розвитку України, під час воєнного стану гарантують стійке функціонування ключових галузей національної економіки та забезпечують реагування на реальні та потенційні загрози національній безпеці.

Узгодженість та взаємодоповнюваність елементів всіх систем у рамках національної системи стратегічного планування забезпечується шляхом узгодженості законодавства, що регулює функціонування цих систем.

Документи системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні (крім Стратегії національної безпеки України) та документи планування і реалізації державної регіональної політики розробляються на довгостроковий (понад сім років), середньостроковий (від двох до семи років) та короткостроковий (один рік) періоди. Строк, на який розробляються документи у сферах національної безпеки і оборони, визначається Законом України “Про національну безпеку України”.

Документи системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні

Найвищим за ієрархією документом довгострокового планування є Стратегія розвитку України (14 років), відповідно до якої ієрархічно вибудовується система документів державного стратегічного планування розвитку України, орієнтована на досягнення довгострокових цілей, визначених в інклюзивний спосіб і підтриманих суспільством. Під час розроблення Стратегії враховуватиметься бачення майбутнього України (30 років) — документ, в якому з використанням наукових методів передбачення майбутнього на підставі результатів аналізу різних альтернатив в умовах невизначеності майбутнього обґрунтовано визначається логічна конструкція образу бажаного майбутнього країни.

На середньостроковий період розробляються:

секторальні/кроссекторальні стратегії (сім років), які розробляються відповідно до кількості цілей, визначених у Стратегії розвитку України, що дасть змогу скоротити кількість документів, побудувати зрозумілу систему досягнення обмеженого кола цілей, сконцентрувавши для цього всі необхідні механізми та ресурси. Складовою частиною секторальної/кроссекторальної стратегії є план заходів з її реалізації (чотири плюс три роки), який містить заходи, узгоджені за строками виконання та складом виконавців. Стратегії схвалюватимуться за умови наявності оцінки обсягів фінансування за рахунок всіх джерел фінансування, зокрема орієнтовних потреб у фінансуванні за рахунок бюджетних коштів, яка надається у фінансово-економічному обґрунтуванні до відповідної стратегії;

Державна стратегія регіонального розвитку України (сім років), у якій локалізуються національні цілі, та плани заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку (чотири плюс три роки). Документи планування і реалізації державної регіональної політики розробляються відповідно до профільного Закону України “Про засади державної регіональної політики” та інших законів, що регулюють відносини у сфері державної регіональної політики;

Стратегія національної безпеки України (понад п’ять років), яка спрямована на досягнення національної цілі, пов’язаної з національною безпекою та обороною, і розробляється відповідно до положень Закону України “Про національну безпеку України”. Стратегія національної безпеки України є основою для підготовки всіх інших документів щодо планування у сферах національної безпеки та оборони, які розробляються відповідно до Законів України “Про національну безпеку України”, “Про оборону України”, “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”, інших законодавчих та нормативно-правових актів;

Програма діяльності Кабінету Міністрів України, у якій визначається стратегія його діяльності. Розробляється на основі узгоджених політичних позицій і програмних завдань коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України та пропозицій членів Кабінету Міністрів України, інших політичних документів та Стратегії розвитку України. Міститиме політичні пріоритети, завдання щодо їх реалізації, критерії та строки реалізації політичних пріоритетів;

Прогноз економічного і соціального розвитку України (чотири роки) визначає основні прогностичні макропоказники та характеристики соціально-економічного розвитку країни, окремих видів економічної діяльності у прогностичному періоді (у процесі моделювання на базі сценарних припущень). Показники зазначеного Прогнозу враховуються під час розроблення проектів Бюджетної декларації та Державного бюджету України, інших документів національної системи стратегічного планування,

політичних документів, а також суб'єктами господарювання під час планування їх діяльності;

Бюджетна декларація (три роки) визначає засади бюджетної політики і показники державного бюджету на середньостроковий період та є основою для складення проекту Державного бюджету України. Включає середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій;

стратегічні плани центральних органів виконавчої влади та інших головних розпорядників бюджетних коштів (за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний бюджет України) — документи з планування і управління діяльністю центральних органів виконавчої влади та інших головних розпорядників бюджетних коштів, у яких відповідно до компетенції за визначеними у верхньорівневих стратегічних та політичних документах завданнями і пріоритетами державної політики інтегровано та деталізовано на плановий період заходи і результати державних політик з чіткою прив'язкою до обсягів і джерел фінансування. Такий план містить:

- стратегічну частину (завдання, показники їх виконання і їх цільові індикатори (кінцевий і проміжний), визначені на сім років);

- операційну частину (заходи щодо виконання визначених завдань на три роки — період, на який розробляється Бюджетна декларація);

перелік публічних інвестиційних проектів (у разі їх наявності) для реалізації стратегічних цілей та політичних пріоритетів.

На короткостроковий період розробляються:

Державний бюджет України (один рік) — план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади;

план пріоритетних дій Уряду (один рік), в якому відповідно до встановлених пріоритетів Програми діяльності Кабінету Міністрів України визначаються заходи на плановий рік, очікувані результати, строки їх виконання та відповідальні виконавці.

Під час розроблення документів стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні враховуються політичні документи (послання Президента України до народу, щорічні та позачергові послання Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України), Цілі сталого розвитку, Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики”, а також міжнародні договори України, стратегії ЄС та документи, що спрямовують процес набуття Україною членства в ЄС (звіти про розширення, скринінгові звіти та викладені в них рекомендації).

У разі коли необхідність розроблення нового документа стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на

загальнодержавному рівні, відмінного від зазначених документів, впливає з міжнародно-правових зобов'язань України, такий документ розробляється у форматі, максимально наближеному до формату секторальної/кроссекторальної стратегії, якщо інший формат не визначено у відповідних зобов'язаннях.

Документи середньострокового планування на загальнодержавному рівні ієрархічно підпорядковані документу довгострокового планування розвитку. Документи короткострокового планування розвитку ієрархічно підпорядковані документам середньострокового планування розвитку.

Документи планування і реалізації державної регіональної політики на регіональному і місцевому рівні є ієрархічно підпорядкованими документу планування і реалізації державної регіональної політики на загальнодержавному рівні.

3. Моніторинг та оцінка ефективності документів системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні

Документи системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні підлягають моніторингу і періодичній оцінці ефективності.

Моніторинг документів передбачає збір, систематизацію та узагальнення інформації про досягнення довгострокових цілей, визначених у Стратегії розвитку України, показників виконання завдань, хід виконання завдань і здійснення заходів, визначених у відповідних документах.

Процес моніторингу буде прозорим і диджиталізованим. З цією метою буде розроблено і впроваджено інформаційну систему, в якій буде сконцентровано статистичну та інформаційно-аналітичну інформацію про хід виконання документів системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні. Зазначена інформаційна система буде офіційним джерелом інформації про досягнення довгострокових цілей розвитку України. Доступ до інформації буде безоплатним. Проведення моніторингу і внесення відповідної інформації до інформаційної системи забезпечуватиметься координатором розроблення документа системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні за участю всіх виконавців. Висновки за результатами моніторингу є основою для проведення оцінки ефективності.

Оцінка ефективності виконання документів проводитиметься щороку і передбачатиме аналіз ступеня досягнення довгострокових цілей, визначених у Стратегії розвитку України, та розв'язання відповідних завдань і виявлення проблем, що перешкоджають виконанню завдань і здійсненню заходів (на основі інформації, отриманої за результатами

моніторингу). На підставі висновків і рекомендацій, отриманих за результатами оцінки ефективності, прийматимуться рішення щодо внесення змін до відповідних документів (за потреби, зокрема у разі відсутності прогресу або виявлення критичного рівня відставання у досягненні цілей Стратегії розвитку України).

Щодо кожного із зазначених документів системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні у законопроекті будуть визначені:

основні поняття, структурні елементи та вимоги до їх змісту;

особливості розроблення, затвердження і виконання, а також внесення змін до таких документів;

особливості проведення моніторингу та оцінки ефективності (періодичність, види, строки, учасники тощо);

вимоги до звітування та оприлюднення звітів про хід виконання таких документів (за результатами проведення моніторингу та оцінки ефективності).

Законопроект також визначатиме принципи, на яких ґрунтуватиметься національна система стратегічного планування, зокрема передбачатиме проведення інклюзивних та всебічних консультацій з різними заінтересованими сторонами (національними, регіональними, соціальними партнерами, громадянським суспільством, бізнес-організаціями, широкими верствами населення) під час розроблення документів системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні та включення оцінки ефективності як важливого елементу процесу стратегічного планування для забезпечення адаптивності і досягнення кращих результатів на шляху досягнення визначених цілей.

Після набрання чинності законом будуть схвалені і оприлюднені методичні рекомендації щодо кожного із зазначених документів системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні та настанови щодо проведення моніторингу і оцінки ефективності.

Загальний порядок розроблення, затвердження, проведення моніторингу та оцінки документів системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України на загальнодержавному рівні буде затверджений Кабінетом Міністрів України.

Розбудова національної системи стратегічного планування буде виходити з подальшого впровадження змін, спрямованих на дотримання Принципів державного управління (OECD (2023), *The Principles of Public Administration*, OECD, Paris), розроблених Програмою SIGMA (спільною ініціативою Європейського Союзу та ОЕСР на запит Європейської Комісії),

і розвиток відповідних спроможностей органів державного управління. Після прийняття закону необхідним кроком буде впровадження програм розбудови спроможності і нарощування потенціалу з питань стратегічного планування для державних службовців.

4. Учасники системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку на загальнодержавному рівні

Удосконалення системи стратегічного планування потребує чіткого визначення ролей основних учасників процесу для забезпечення координації та ефективного здійснення контролю на всіх етапах та недопущення конкуренції щодо розроблення, затвердження, моніторингу та звітування.

Основні учасники системи стратегічного планування відповідно до запропонованих Концепцією реформ здійснюватимуть передусім такі функції:

Президент України визначає порядок, координує через Раду національної безпеки і оборони України розроблення Стратегії національної безпеки України, затверджує її своїм указом;

Верховна Рада України:

- забезпечує координацію підготовки бачення майбутнього України і схвалює його своєю постановою;

- приймає закони України, якими затверджуються Стратегія розвитку України, Державний бюджет України;

- схвалює Програму діяльності Кабінету Міністрів України;

- схвалює рекомендації Верховної Ради України щодо бюджетної політики за результатами розгляду Бюджетної декларації;

- заслуховує звіти Кабінету Міністрів України про прогрес досягнення цілей Стратегії розвитку України, виконання Державного бюджету України;

Кабінет Міністрів України:

- здійснює загальну координацію системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку через уповноваженого ним члена Кабінету Міністрів України, який очолює міністерство, або керівника центру Уряду;

- закріплює і деталізує визначені на законодавчому рівні завдання і повноваження щодо практичної координації функціонування системи стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку України в положенні про відповідне міністерство або центр Уряду;

- схвалює та подає на розгляд Верховної Ради України проекти законів України про Стратегію розвитку України та внесення змін до неї, про

Державний бюджет України та про внесення змін до нього, Бюджетну декларацію;

- затверджує та подає на розгляд Верховної Ради України Програму діяльності Кабінету Міністрів України;

- визначає (на рівні центрального органу виконавчої влади) координаторів розроблення та виконання секторальних/кроссекторальних стратегій, їх виконавців, затверджує секторальні/кроссекторальні стратегії, включаючи плани заходів з їх реалізації та зміни до них;

затверджує:

- Державну стратегію регіонального розвитку України та плани заходів з її реалізації;

- план пріоритетних дій Уряду та зміни до нього, забезпечує їх виконання;

- порядки розроблення документів національної системи стратегічного планування, моніторингу, оцінки та звітування про їх виконання, якщо інше не передбачено законами;

Секретаріат Кабінету Міністрів України:

- бере участь у підготовці Стратегії розвитку України;

- здійснює організаційний супровід підготовки Програми діяльності Кабінету Міністрів України, проводить моніторинг її виконання та координацію роботи з підготовки щорічного звіту про хід і результати виконання такої Програми;

- готує план пріоритетних дій Уряду та проводить моніторинг його виконання;

- розробляє секторальні/кроссекторальні стратегії та реалізує їх або бере участь у їх розробленні за рішенням Кабінету Міністрів України;

Мінекономіки:

забезпечує підготовку:

- Стратегії розвитку України;

- середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій, що подається разом з Бюджетною декларацією;

розробляє:

- Прогноз економічного і соціального розвитку України;

- секторальні/кроссекторальні стратегії — і реалізує їх або бере участь у їх розробленні за рішенням Кабінету Міністрів України;

- стратегічний план — і забезпечує його виконання, проведення моніторингу та оцінки ефективності його виконання, оприлюднення (публічне представлення) річного звіту про виконання;

бере участь у:

- підготовці Програми діяльності Кабінету Міністрів України;
- розробленні Бюджетної декларації, Державного бюджету України, Державної стратегії регіонального розвитку України та планів заходів з її реалізації, плану пріоритетних дій Уряду, Стратегії національної безпеки України;

Мінфін:

прогнозує обсяги доходів державного бюджету, визначає обсяги фінансування державного бюджету, повернення кредитів до державного бюджету та орієнтовні граничні показники видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету на середньостроковий період;

розробляє:

- Бюджетну декларацію, проекти законів про Державний бюджет України та про внесення змін до Державного бюджету України;
- секторальні/кроссекторальні стратегії — і реалізує їх або бере участь у їх розробленні за рішенням Кабінету Міністрів України;
- стратегічний план та забезпечує його виконання, проведення моніторингу та оцінки ефективності його виконання, оприлюднення (публічне представлення) річного звіту про виконання;

бере участь у:

- підготовці Програми діяльності Кабінету Міністрів України;
- розробленні Прогнозу економічного і соціального розвитку України, Державної стратегії регіонального розвитку України та планів заходів з її реалізації, плану пріоритетних дій Уряду, Стратегії національної безпеки України;
- формуванні середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій;

Мінрозвитку:

здійснює координацію стратегічного планування регіонального розвитку та розробляє:

- Державну стратегію регіонального розвитку України та плани заходів з її реалізації;
- секторальні/кроссекторальні стратегії — і реалізує їх або бере участь у розробленні та виконанні таких документів за рішенням Кабінету Міністрів України;
- стратегічний план — і забезпечує його виконання, проведення моніторингу та оцінки ефективності його виконання, оприлюднення (публічне представлення) річного звіту про виконання;

бере участь у:

- підготовці Програми діяльності Кабінету Міністрів України;
- розробленні Прогнозу економічного і соціального розвитку України, Бюджетної декларації, Державного бюджету України, плану пріоритетних дій Уряду, Стратегії національної безпеки України;
- формуванні середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій;

Міноборони:

забезпечує:

- розроблення стратегічних документів у сферах забезпечення національної безпеки та оборони відповідно до Законів України “Про національну безпеку України”, “Про оборону України”, “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”, інших законодавчих та нормативно-правових актів;
- розроблення стратегічного плану та його виконання, проведення моніторингу та оцінки ефективності його виконання, оприлюднення (публічне представлення) річного звіту про виконання;

бере участь у:

- розробленні, реалізації та перегляді Стратегії розвитку України, Стратегії національної безпеки України;
- підготовці Програми діяльності Кабінету Міністрів України;
- розробленні Бюджетної декларації, Державного бюджету України, плану пріоритетних дій Уряду, секторальних/кроссекторальних стратегій;
- формуванні середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій;

центральні органи виконавчої влади та інші головні розпорядники бюджетних коштів (за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний бюджет України):

забезпечують:

- розроблення та реалізацію секторальних/кроссекторальних стратегій — або беруть участь у розробленні та виконанні таких документів за рішенням Кабінету Міністрів України;
- розроблення і виконання стратегічного плану, проведення моніторингу та оцінки ефективності його виконання, оприлюднення (публічне представлення) річного звіту про виконання;

беруть участь у:

- розробленні, реалізації та перегляді Стратегії розвитку України;
- підготовці Програми діяльності Кабінету Міністрів України;

- розробленні Прогнозу економічного і соціального розвитку України, Бюджетної декларації, Державного бюджету України, Державної стратегії регіонального розвитку України та планів заходів з її реалізації, плану пріоритетних дій Уряду, Стратегії національної безпеки України;

- формуванні середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій;

Стратегічна інвестиційна рада:

- сприяє забезпеченню координації дій органів виконавчої влади з питань узгодження стратегічних пріоритетів здійснення публічних інвестицій;

- схвалює середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій та Єдиний проектний портфель здійснення публічних інвестицій;

- розглядає секторальні/кроссекторальні стратегії, пропозиції щодо стратегічних пріоритетів здійснення публічних інвестицій.

Етапи та строки реалізації Концепції

Побудова цілісної, стійкої та ефективної національної системи стратегічного планування буде здійснюватися двома етапами.

На першому етапі (2025 і 2026 роки) до прийняття нового закону необхідно:

- внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 “Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України”, якими уточнити вимоги до змісту стратегій, зокрема передбачити норму, що секторальні/кроссекторальні стратегії містять пріоритети здійснення публічних інвестицій, що забезпечить взаємозв’язок між стратегічним плануванням та плануванням публічних інвестицій;

- вжити заходів до створення передумов для переходу до нової моделі управління публічними інвестиціями, які передбачені в рамках виконання завдання 2 “Запровадження стратегічного планування публічних інвестицій” плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024—2028 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 червня 2024 р. № 588 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 63, ст. 3773), для забезпечення зв’язку між публічними інвестиційними проектами та стратегічними цілями і пріоритетами, а також відповідності порядку денному реформ на 2024—2027 роки, пріоритетним секторам та напрямам для інвестицій, які визначені у Плані України, схваленому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244 (Офіційний вісник України, 2024 р., № 32, ст. 2035), у рамках реалізації інструменту Ukraine Facility;

- розробити та подати на розгляд Верховної Ради України законопроект, яким буде врегульовано питання щодо розбудови

національної системи стратегічного планування. Зазначений законопроект повинен врегулювати проблемні питання у сфері стратегічного планування, зокрема: визначення всіх понять (термінології) у сфері стратегічного планування; розподіл та закріплення повноважень між гілками влади; визначення і закріплення координуючої ролі; закріплення чіткої системи документів і принципів деталізації цілей, опис змісту, процедур перегляду документів та внесення змін до них, зв'язок із бюджетним плануванням, а також вимоги до моніторингу виконання документів, оцінки прогресу досягнення цілей, публічного звітування, яке визначатиме правові наслідки у разі невиконання або неналежного виконання документів системи стратегічного планування. Також законопроект міститиме норми щодо:

- визнання такими, що втратили чинність, Законів України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України”, “Про державні цільові програми”;

- внесення змін до Законів України “Про Кабінет Міністрів України” та “Про центральні органи виконавчої влади”, які закріплюють завдання і повноваження відповідних суб'єктів національної системи стратегічного планування розвитку України;

- організації стратегічного планування у сфері соціально-економічного розвитку у перехідний період до прийняття всієї системи підзаконних актів;

розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” у частині приведення назв документів планування діяльності центральних органів виконавчої влади у відповідність із єдиною термінологією та узгодження з іншими положеннями законопроекту (у разі потреби).

До набрання чинності законом, яким буде врегульовано питання щодо розбудови національної системи стратегічного планування та затвердження Стратегії розвитку України, верхньорівневим документом у системі стратегічного планування буде План України, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244, у рамках реалізації інструменту Ukraine Facility, що передбачений програмою ЄС Ukraine Facility на 2024—2027 роки, який містить пріоритетні напрями реформ та інвестицій згідно з визначеною моделлю соціально-економічного розвитку.

На другому етапі (2027 і 2028 роки) після набрання чинності законом зусилля будуть зосереджені на імплементації його положень, включаючи:

- розроблення Стратегії розвитку України;

- оцінку і перегляд всіх стратегій та інших стратегічних документів з метою включення їх актуальних положень до нових секторальних або кроссекторальних стратегій, які розроблятимуться на виконання Стратегії розвитку України, проведення оцінки і збалансування фінансових потреб на їх реалізацію, скасування недієвих стратегічних документів. На перехідному етапі актуальні стратегічні документи продовжуватимуть

виконуватися до моменту схвалення і введення в дію нових секторальних і кроссекторальних стратегій;

внесення змін до законів України, що впливатимуть із зазначеного закону;

прийняття нормативно-правових актів та методичних рекомендацій, що впливають із зазначеного закону.

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 13 серпня 2025 р. № 853-р

ПЛАН ЗАХОДІВ
з реалізації Концепції національної системи стратегічного планування

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Очікуваний результат (індикатор виконання)	Орієнтовний обсяг та/або джерела фінансування
1. Розроблення проекту нормативно-правового акта про внесення змін до Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950, у частині уточнення вимог до змісту стратегій	Секретаріат Кабінету Міністрів України Мінекономіки Мінфін	вересень 2025 року	прийнято акт Кабінету Міністрів України	не потребує додаткового фінансування
2. Розроблення проекту закону України, яким буде врегульовано питання щодо розбудови національної системи стратегічного планування	Мінекономіки Мінфін Мінрозвитку Міноборони Мін'юст Секретаріат Кабінету Міністрів України	червень 2026 року	схвалено Кабінетом Міністрів України	не потребує додаткового фінансування
3. Розроблення проекту Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” у	Мінфін Мінекономіки Мін'юст	червень 2026 року	схвалено Кабінетом	не потребує додаткового фінансування

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Очікуваний результат (індикатор виконання)	Орієнтовний обсяг та/або джерела фінансування
частині приведення назв документів планування діяльності центральних органів виконавчої влади у відповідність із єдиною термінологією та узгодження з іншими положеннями проекту закону України, яким буде врегульовано питання щодо розбудови національної системи стратегічного планування			Міністрів України	
4. Внесення змін до законів України, що впливають із закону України, яким буде врегульовано питання щодо розбудови національної системи стратегічного планування	міністерства та інші центральні органи виконавчої влади	після набрання чинності законом України (відповідно до строків, встановлених законом)	схвалено Кабінетом Міністрів України	не потребує додаткового фінансування
5. Розроблення проектів нормативно-правових актів, що впливають із норм закону України, яким буде врегульовано питання щодо розбудови національної системи стратегічного планування	міністерства та інші центральні органи виконавчої влади	після набрання чинності законом України (відповідно до строків, встановлених законом)	прийнято акт Кабінету Міністрів України	не потребує додаткового фінансування